

Białystok, dnia 2011-06-06

PS-V.431.5.13.2011.KK

Pani Mirosława Puszko
Kierownik Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Kuźnicy

Uprzejmie informuję, że w wyniku kontroli kompleksowej przeprowadzonej w dniach 6 i 9 maja 2011r. w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kuźnicy w zakresie realizacji zadań własnych gminy oraz zadań z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.) przez pracowników Wydziału Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku, dokonano ustaleń opisanych szczegółowo w protokole kontroli. Kontrolą objęto okres od 01.04.2010r. do 31.03.2011r.

Protokół kontroli kompleksowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kuźnicy został podpisany przez Panią, jako Kierownika Ośrodka, w dniu 24 maja 2011r. Nie wniesiono do niego uwag, ani zastrzeżeń.

Wykonywanie zadań wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej w kontrolowanym okresie oceniam pozytywnie z nieprawidłowościami.

W trakcie kontroli stwierdzono, że realizacją zadań wynikających z ww. ustawy zajmowali się kierownik Ośrodka oraz dwóch starszych pracowników socjalnych.

Na dzień 31 marca 2011r. gminę Kuźnica zamieszkiwało 4384 mieszkańców, zatem stan zatrudnienia pracowników socjalnych Ośrodka jest niezgodny z art. 110 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, w myśl którego ośrodek zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na dwa tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż trzech pracowników.

Obsługę finansową i księgową Ośrodka prowadzi Urząd Gminy Kuźnica, co jest niezgodne z art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.).

Ustalenia kontroli wykazały, że gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym, wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 4, 5, 6, 7, 10, 13, 14, 16, 16a, 17, 18, 19, 20 ustawy. Natomiast zadania wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 3, 8, 9, 11, 12 i 15 nie są realizowane.

Gmina realizuje zadania własne, wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1 i 5 ustawy, nie realizuje zadań wynikających z art. 17 ust. 2 pkt 2, 3 i 4.

Zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 3, 4, 5, 7, 8, 9 ustawy nie są realizowane. Zadanie określone w art. 18 ust. 1 pkt 6 jest realizowane w szczególności na podstawie ustawy z dnia 29 grudnia 2005r. o ustanowieniu wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. Nr 267, poz. 2259 ze zm.).

Rada Gminy nie podjęła uchwał wynikających z ustawy z dnia 29 grudnia 2005r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U.

Nr 267, poz. 2259 ze zm.) w oparciu o art. 6 ust. 2 w sprawie warunków odpłatności za pomoc w formie posiłku oraz art. 5 ust. 2 w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego. Zasady zwrotu wydatków na świadczenia w formie posiłku reguluje Uchwała Nr XXV/131/05 Rady Gminy Kuźnica z dnia 16 marca 2005 r. w sprawie zasad zwrotu wydatków przeznaczonych na świadczenia z pomocy społecznej, zgodnie z którą wydatki na świadczenia w formie posiłku, ze szczególnym uwzględnieniem posiłku gorącego, podlegają zwrotowi w całości, jeżeli dochód na osobę w rodzinie lub dochód osoby samotnie gospodarującej przekracza 200% dochodu, o którym mowa w ustawie o pomocy społecznej; w przypadku gdy dochód nie przekracza 200% – pomoc przyznawana jest bezpłatnie.

W sprawach dotyczących przyznania zasiłku okresowego, zasiłku celowego, zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nieposiadającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia, dożywiania, zasiłku stałego, zasiłku specjalnego celowego stwierdzono:

- w jednym przypadku potwierdzeniem doręczenia decyzji jest podpis złożony na decyzji przez stronę bez daty dokonania czynności, co jest niezgodne z art. 46 § 1 kpa (Dz. U. z 2000r. Nr 98, poz.1071 ze zm.) – strona 5 protokołu,
- w części I kwestionariusza rodzinnego wywiadu środowiskowego nie zamieszczono daty przeprowadzenia wywiadu – strona 5 (dwukrotnie) i 18 protokołu,
- w podstawie prawnej wydanej decyzji ustalającej prawo do świadczeń opieki zdrowotnej wskazano nieaktualne miejsce publikacji tekstu jednolitego ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tj. powołano się na Dz. U. Nr 210, poz. 2135 z późn. zm – zamiast Dz. U. z 2008r., Nr 164, poz.1027 ze zm.), ponadto ww. prawo ustalono od dnia 06.08.2010r., tj. od dnia złożenia wniosku, do 31.08.2010r., co jest niezgodne z art. 54 ust. 7 pkt 2 ww. ustawy, zgodnie z którym prawo do ww. świadczeń przysługuje przez okres 90 dni od dnia udzielenia świadczenia. W przypadku, gdy świadczeniobiorca zostanie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym wójt (burmistrz, prezydent) gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania świadczeniobiorcy, niezwłocznie stwierdza wygaśnięcie decyzji (art. 54 ust. 9 pkt 1 ww. ustawy) – strona 7 protokołu,
- w 6 przypadkach nie dołączono zaświadczenia potwierdzającego kontynuowanie nauki w gimnazjum, o którym mowa w § 7 ust.1 pkt.12 rozporządzenia z dnia 19 kwietnia 2005r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego – strona 10 protokołu,
- w rozstrzygnięciach wydanych decyzji administracyjnych w sprawie przyznania zasiłku stałego znajdują się zapisy dotyczące opłacania przez Ośrodek składki na ubezpieczenie zdrowotne. Ustawa o pomocy społecznej oraz ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, nie nadaje ośrodkowi pomocy społecznej prawa do wydawania decyzji w tej sprawie. Zapis o podleganiu ubezpieczeniu zdrowotnemu nie jest częścią rozstrzygnięcia decyzji przyznającej zasiłek stały i ma wyłącznie charakter informacyjny; ponadto we wszystkich wydanych decyzjach brak sprecyzowanego terminu wypłaty świadczenia – strona 14 protokołu,
- decyzje wydane w sprawie zasiłków celowych specjalnych zostały wydane bez przeprowadzenia postępowania w sprawie przyznania świadczenia, tj. w aktach sprawy nie znajduje się wniosek strony o przyznanie pomocy, brak także dokumentów niezbędnych

do ustalenia sytuacji osobistej, dochodowej i majątkowej, nie przeprowadzono też rodzinnego wywiadu środowiskowego, ani nie dołączono dokumentów potwierdzających konieczność przyznania pomocy w tej formie – brak potwierdzenia poniesionych wydatków fakturą, rachunkiem, brak informacji o potrzebie leczenia i przyjmowania leków – strona 15 protokołu,

– w jednym przypadku nieprawidłowo ustalono dochód strony – strona 16 protokołu,
– w jednym przypadku zaświadczenie o wysokości wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia nie zawierało wyszczególnionych składników, zgodnie z § 7 ust. 1 pkt. 7 rozporządzenia z dnia 19 kwietnia 2005r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego – strona 16 protokołu.

Gmina Kuźnica w okresie objętym kontrolą nie realizowała zadania określonego w art. 17 ust. 1 pkt 11, tj. nie organizowała i nie świadczyła usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Opieka nad osobami starszymi na terenie miejscowości Kuźnica jest realizowana na mocy porozumień zawartych pomiędzy Powiatowym Urzędem Pracy w Sokółce a Gminą Kuźnica w sprawie organizacji prac społecznie użytecznych.

Ustalenia kontroli wykazały w sprawach dotyczących kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w domu następujące uchybienie:

– aktualizacji wywiadu dokonano po terminie określonym w art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej – strona 10 protokołu.

Ponadto w trakcie kontroli stwierdzono, że po rozpatrzeniu wniosku mieszkańca Gminy Kuźnica z dnia 11.03.2009r. decyzją GOPS 8127/2/09 z dnia 09.04.2009r. skierowano stronę do Domu Pomocy Społecznej w Kozarzach przeznaczonego dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem postanowieniem PR.8232-6/09 z dnia 29.04.2009r. ze względu na brak wolnych miejsc, umieściło stronę na liście osób oczekujących na przyjęcie do ww. Domu i jednocześnie ustaliło przewidywany czas przyjęcia na I kwartał 2010r. Pismem L.dz. 697/PS/112/2010 z dnia 14.10.2010r., Dyrektor Domu Pomocy Społecznej w Kozarzach poinformował stronę o przydzieleniu miejsca w ww. jednostce od dnia 27.10.2010r. W odpowiedzi Wójt Gminy Kuźnica pismem z dnia 19.10.2010r., GOPS 8131/32/10, poinformował Dyrektora o rezygnacji z przyznanego miejsca. Powyższa informacja została przekazana do wiadomości Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem, które decyzją PR.8232-6/09/10 z dnia 25.10.2010r. umorzyło postępowanie w sprawie umieszczenia strony w Domu Pomocy Społecznej w Kozarzach. W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono w aktach sprawy brak pisemnego wniosku strony w sprawie rezygnacji z przyznanego miejsca w ww. Domu. Strona w trakcie prowadzonego postępowania w sprawie umieszczenia w domu pomocy społecznej przebywała w placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku prowadzonej w ramach działalności gospodarczej w Wólce Ratowieckiej; aktualnie przebywa w placówce w Nurcu korzystając z zasiłków celowych specjalnych z przeznaczeniem na zakup odzieży, bądź leków

i środków higienicznych (w trakcie kontroli sprawdzono 5 decyzji przyznających zasiłek celowy specjalny w wysokości od 384 zł do 410 zł). Uzasadnieniem przyznania zasiłków było stwierdzenie, że „wysokość świadczenia, które posiada zainteresowany, nie pozwala w całości zabezpieczyć potrzeb związanych z pobytem w placówce”. Zasiłek celowy specjalny jest świadczeniem z pomocy społecznej przyznawanym w szczególnie uzasadnionych przypadkach. Przyznawanie stale tej formy pomocy jest działaniem pozornym, nieprowadzącym do rozwiązania trudnej sytuacji życiowej w jakiej znajduje się zainteresowany.

Zapewnienie osobie niemogącej samodzielnie funkcjonować w życiu codziennym całodobowej opieki jest zadaniem gminy o charakterze obowiązkowym, zatem to gmina powinna niezwłocznie zapewnić usługi opiekuńcze dostosowane do stanu zdrowia takiej osoby lub skierować ją do domu pomocy społecznej, który świadczy usługi określone w ustawie o pomocy społecznej oraz rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 października 2005r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. Nr 217, poz. 1837). Dom m. in. pokrywa opłaty ryczałtowe i częściową odpłatność do wysokości limitu ceny, przewidziane w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu społecznym oraz zapewnia odzież i obuwie. Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy również ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w domu, w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania a opłatami wnoszonymi przez mieszkańca stanowiącymi nie więcej niż 70% jego dochodu.

Ponadto przepisy ustawy o pomocy społecznej nie dają możliwości prawnych kierowania osób niemogących samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu do placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub w podeszłym wieku, prowadzonych w ramach działalności gospodarczej lub statutowej, pośredniczenia w umieszczaniu w nich osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, ani tym bardziej ponoszenia opłat za pobyt, również poprzez przyznawanie zasiłków celowych specjalnych z przeznaczeniem na „zabezpieczenie potrzeb związanych z pobytem w placówce”.

Gmina realizuje zadania wynikające z art. 110 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej. Kierownik Ośrodka nie złożyła Radzie Gminy corocznego sprawozdania z działalności Ośrodka oraz nie przedstawiała potrzeb w zakresie pomocy społecznej (zadanie wynikające z art. 110 ust 9 ww. ustawy).

Zadanie określone w art. 110 ust. 5 ww. ustawy nie było realizowane – kierownik nie wytaczała powództwa o zasądzenie alimentów na rzecz obywateli (osobom zgłaszającym się do Ośrodka udzielano informacji o sposobie wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne). Ośrodek Pomocy Społecznej nie kierował wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami – pracownicy Ośrodka udzielali informacji, udostępniali niezbędne formularze (zadanie określone w art. 110 ust. 6 ww. ustawy).

Przyczyną powstania omówionych w niniejszym wystąpieniu nieprawidłowości jest niedostateczna znajomość aktów prawnych, na podstawie których funkcjonuje Ośrodek, w szczególności ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, aktów wykonawczych, ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych oraz ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Za powstałe nieprawidłowości odpowiedzialny jest Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kuźnicy oraz Wójt Gminy Kuźnica.

Przedstawiając powyższą ocenę i uwagi zobowiązuję Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kuźnicy do:

1. Dostosowania stanu zatrudnienia w Ośrodku do obowiązujących przepisów prawnych, tj. art. 110 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej.
2. Prowadzenia obsługi finansowo – księgowej zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych.
3. Przedsięwzięcia działań zmierzających do podjęcia przez Radę Gminy Kuźnica uchwał wynikających z ustawy z dnia 29 grudnia 2005r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. Nr 267, poz. 2259 ze zm.) w oparciu o art. 6 ust. 2 w sprawie warunków odpłatności za pomoc w formie posiłku oraz art. 5 ust. 2 w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego, tj. zgodnie z obowiązującym stanem prawnym.
4. W przypadku konieczności zapewnienia osobom, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione – organizowania i świadczenia pomocy w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej.
5. Wykonania istniejącej w obrocie prawnym decyzji GOPS 8127/2/09 z dnia 09.04.2009r. w sprawie skierowania do domu pomocy społecznej osoby wymagającej całodobowej opieki, niemogącej samodzielnie funkcjonować w życiu codziennym.
6. Składania Radzie Gminy corocznego sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiania potrzeb z zakresu pomocy społecznej zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej.
7. Prawidłowego stosowania obowiązujących przepisów ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej oraz aktów wykonawczych do ww. ustawy, ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych i ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. kodeks postępowania administracyjnego, w szczególności:
  - przywoływania w podstawie prawnej decyzji aktualnie obowiązujących publikatorów aktów prawnych, wydawania decyzji administracyjnych po przeprowadzeniu postępowania, wydawania decyzji administracyjnych po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego, aktualizacji wywiadu w terminie określonym w art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej, prawidłowego i pełnego kompletowania materiałów dowodowych, prawidłowego ustalania dochodu, zamieszczania w sentencji decyzji sprecyzowanych terminów wypłaty świadczeń, a także doręczania stronom decyzji w trybie określonym w art. 46 § 1 kpa.

Jednocześnie informuję, że zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej przysługuje Pani, jako kierownikowi kontrolowanej jednostki, prawo zgłoszenia do Wojewody Podlaskiego zastrzeżeń w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych.

W przypadku nieskorzystania z powyższego prawa należy w terminie 30 dni powiadomić Wojewodę Podlaskiego o sposobie i terminie realizacji zaleceń, uwag i wniosków.

Otrzymuje:
Wójt Gminy Kuźnica

Z up. WOJEWODY PODLASKIEGO

Andrzej Kozłowski
Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej